



Årsrapport 2020

Ett europeiskt remissförfarande som
förebygger otillåtna handelshinder
Anmälningar av tekniska föreskrifter
enligt direktiv (EU) 2015/1535

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Anmälningproceduren.....	4
2	Anmälningproceduren 2020	7
2.1	Antalet anmälningar av förslag till tekniska föreskrifter	7
2.2	Brådskande förfarande.....	9
2.3	Hur väl fungerar proceduren?.....	10
2.3.1	Anmälningprocedurens funktion under Covid-19 pandemin	10
3	Svenska anmälningar under 2020.....	11
3.1	Totalt antal remisser och svenska anmälningar	11
3.2	Myndigheternas anmälningar av tekniska föreskrifter	12
3.3	Regeringskansliets anmälningar av tekniska föreskrifter	13
3.4	Reaktioner på svenska anmälningar 2020	14
3.4.1	Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel.....	15
3.4.2	Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2014:4) om teknisk sprit	16
3.4.3	Förslag till ändring i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen)	16
4	Kommerskollegiums bevakning av utländska anmälningar.....	17
4.1	Svenska reaktioner under 2020.....	19
4.1.1	Anmälningssärenden med anledning av Covid-19	19
4.1.2	Norges notifiering om gränsvärden för vitaminer i kosttillskott	19
4.1.3	Frankrikes regler för GMO.....	20
4.1.4	Frankrikes Triman märkning.....	21
4.1.5	Österrikes plattformreglering.....	21
5	Tendenser inom anmälningproceduren.....	22
5.1	Covid -19 och exportrestriktioner.....	22
5.2	Hållbarhet	23
5.2.1	Engångsplastdirektivet	23
6	Vikten av anmälningproceduren.....	23

Sammanfattning

Nationella tekniska föreskrifter orsakar inte sällan hinder för den fria rörligheten för varor och tjänster. EU har försökt att motverka detta genom att inrätta ett europeiskt remissförfarande genom anmälningsdirektivet. Kommerskollegium är Sveriges myndighet för utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik och analyserar varje år det gånga årets svenska och utländska anmälningar enligt anmälningsdirektivet.

Kommerskollegium har identifierat ett antal tendenser inom anmälningsproceduren under året som gått. Med anledning av pandemin har medlemsstaterna i hög utsträckning notifierat åtgärder som har koppling till covid-19. Reglering av medicintekniska produkter och läkemedel är således en tendens för år 2020. En annan förekomst som skiljer sig från tidigare år är ökningen av nationella åtgärder som hindrar exporten av vissa varor.

Totalt anmälde medlemsstaterna 895 förslag till kommissionen, vilket är en betydande ökning jämfört med tidigare år. Byggproduktsektorn stod för flest antal anmälningar, tätt följt av jordbruk-, fiske-, och livsmedelssektorn.

Svenska myndigheter och Regeringskansliet anmälde 69 förslag under året, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Sverige har mottagit reaktioner på totalt nio anmälningar. Vidare har Sverige reagerat på 20 anmälningar från andra medlemsstater, varav 15 lämnades på covid-19-relaterade notifieringar.

Under året begärdes brådskande förfarande i 189 anmälningar vilket är en betydande ökning om 380% jämfört med föregående år. Denna ökning beror på att de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit med anledning av pandemin har anmälts med brådskande förfarande.

Kommerskollegium anser att anmälningsproceduren har uppfyllt sin funktion eftersom det finns fall där potentiella handelshinder har undanröjts. Under året har anmälningsproceduren även fungerat som en viktig informationskanal för nationella åtgärder som införts med anledning av covid-19 pandemin.

1 Inledning

Kommerskollegium ansvarar inom ramen för sitt uppdrag för tillämpningen av direktiv (EU) 2015/1535¹, anmälningsdirektivet, i Sverige. Det innebär att Kommerskollegium handlägger svenska anmälningar enligt direktivet och bevakar utländska anmälningar. I svensk rätt har anmälningsdirektivet genomförts i förordning (1994:2029) om tekniska regler.

Kommerskollegium har i enlighet med kollegiets instruktion i uppdrag att varje år analysera det gångna årets svenska och utländska anmälningar enligt anmälningsdirektivet.² Kommerskollegium sammanställer därför varje år en rapport med statistik och information om arbetet med anmälningsproceduren. Syftet är att kunna identifiera de tendenser på varuområdet som kan ha en påverkan på svenska handelsintressen.

Vi utgår från en vid förståelse av begreppet svenska handelsintressen som tar hänsyn till att Sverige är ett litet handelsberoende land och därför har ett intresse av en välfungerande inre marknad. Om en medlemsstat agerar på ett sätt som hotar den inre marknadens funktion påverkar det alltså Sveriges intressen, även om det inte är så att svensk export hindras i varje enskilt fall. Avslutningsvis beskrivs de tendenser Kommerskollegium kan se inom ramen för proceduren.

1.1 Anmälningsproceduren

För att förhindra att otillåtna handelshinder uppstår har EU:s medlemsstater genom anmälningsdirektivet etablerat en procedur för att anmäla nya förslag till tekniska föreskrifter för varor och e-tjänster.³ Proceduren, som kan beskrivas som ett europeiskt remissförfarande, innebär att EU:s medlemsstater, Efta-staterna som är parter till EES-avtalet (Island, Lichtenstein och Norge) samt Schweiz och Turkiet anmäler förslag till nationella tekniska föreskrifter till EU-kommissionen.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informations-samhällets tjänster.

² 15 § Förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

³ Begreppet *tekniska föreskrifter* i anmälningsdirektivet är en juridisk term som omfattar tekniska specifikationer, e-tjänstereglering, förbud mot varor eller e-tjänster och vissa andra typer av krav på varor (oftast användningsbegränsningar). De varor direktivet omfattar benämns som *produkter*. Specifikt rör det sig om industriellt framställda produkter, jordbruksprodukter och fiskprodukter.

Enligt kommissionen är den främsta nyttan med anmälningsproceduren att hinder på den inre marknaden upptäcks innan de har någon negativ verkan på den fria rörligheten samt att det blir enklare att upptäcka protektionistiska åtgärder.⁴ Proceduren leder också till ökad transparens eftersom medlemsstater och EU-kommissionen får kännedom om nationella regler på det icke-harmoniserade området innan de har antagits. Anmälningsproceduren gör det därmed också enklare att identifiera områden som är i behov av harmoniserade regler på EU-nivå.

Anmälningsproceduren fungerar på så sätt att EU-kommissionen underrättar medlemsstaterna om mottagna anmälningar.⁵ När en anmälan har gjorts till kommissionen börjar den s.k. frysningsperioden på tre månader att löpa under vilken den anmälände staten inte får anta reglerna.⁶ Under frysningsperioden har EU-kommissionen och medlemsstaterna möjlighet att granska förslagens förenlighet med fördragsbestämmelserna om fri rörlighet för varor, tjänster och etableringsfrihet samt sekundärlagstiftning.

Efter att en medlemsstat har anmält ett förslag och inte mottagit någon reaktion under frysningsperioden, kan förslaget antas. Det finns två former av reaktioner, kommentarer eller detaljerade utlåtanden, som kommissionen eller en medlemsstat kan lämna inom ramen för anmälningsproceduren. Kommentarer är den vanligaste formen av reaktion. Det finns ingen formell skyldighet för den anmälände staten att besvara kommentarer, men i praktiken återkommer medlemsstaterna i de flesta fall med ett skriftligt svar. Enligt anmälningsdirektivet ska medlemsstaterna beakta kommentarer så långt möjligt.⁷

Ett detaljerat utlåtande ges oftast när kommissionen eller en medlemsstat anser att den planerade åtgärden kan skapa omotiverade och oproportionerliga handelshinder på den inre marknaden. Ett detaljerat utlåtande är en skarpare form av reaktion och frysningsperioden förlängs i dessa fall med tre månader, vilket inte är fallet för kommentarer. Den anmälände staten har en skyldighet att besvara detaljerade utlåtanden och redovisa vilka åtgärder medlemsstaten planerar att vidta för att undanröja de hinder som har uppmärksammats.⁸ Om kommissionen eller en medlemsstat anser att ett svar är otillräckligt kan de initiera ett överträdelseärende enligt bestämmelserna i fördraget om Europeiska

⁴ Se EU-kommissionens informationssidor om 1535-direktivet: <http://ec.europa.eu/growth/toolsdatabases/tris/sv/about-the-20151535/the-aim-of-the-20151535-procedure/>.

⁵ Artikel 5.1 anmälningsdirektivet.

⁶ Artikel 6.1 anmälningsdirektivet.

⁷ Artikel 5.2 anmälningsdirektivet.

⁸ Artikel 6.2 anmälningsdirektivet.

unionens funktionssätt (FEUF).⁹ Vid underlåtenhet att anmäla en teknisk föreskrift får föreskriften inte tillämpas gentemot enskilda.¹⁰

En ytterligare möjlighet är att ställa en fråga om kompletterande information. En fråga om kompletterande information kan ställas för att få en bättre förståelse av förslaget och används för att kunna underlätta analys av exempelvis, förslagets praktiska tillämpning eller handelseffekt. En fråga om kompletterande information är inte en reaktion i formell mening i enlighet med anmälningsdirektivet.

Den som vill lämna synpunkter på ett utländskt förslag kan kontakta Kommerskollegium. Det är Regeringskansliet som fattar det slutliga beslutet om vilka synpunkter som ska skickas från Sverige till kommissionen.¹¹

Sverige lämnar oftast kommentarer i de fall då det saknas tillräckligt med underlag till förslaget eller finns en osäkerhet kring förslagets handelshindrande effekter. Ett detaljerat utlåtande kan avges från svensk sida då förslaget exempelvis kan riskera att strida mot fördraget eller sekundärlagstiftning.

Utöver att reagera i de fall då potentiella handelshinder identifieras, informerar kollegiet Regeringskansliet och övriga myndigheter om kommissionens synpunkter på hur reglerna för den fria rörligheten och sekundärlagstiftning ska tolkas. Syftet är att Regeringskansliet och myndigheter ska kunna använda detta i deras föreskrifts- och författningsarbete.

Kommerskollegium arbetar kontinuerligt med att informera myndigheter om proceduren och dess betydelse samt vikten av att i författningsarbetet genomföra utförliga EU-rättsliga analyser där förenligheten med fördragets bestämmelser om fri rörlighet ingår.

⁹ Artiklarna 258-259 fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

¹⁰ Mål C-194/4, CIA Security (1996) p. 54. Se även Mål C-95/14, Unione Nazionale Industria Conciaria (UNIC) (2015) p. 29.

¹¹ Förordningen (1994:2029) om tekniska regler, § 10 3 st.

2 Anmälningproceduren 2020

2.1 Antalet anmälningar av förslag till tekniska föreskrifter

Under 2020 anmäldes 895 utkast till tekniska föreskrifter till kommissionen i enlighet med anmälningsdirektivet.¹² Det innebär en ökning med 201 anmälningar i jämförelse med föregående år. Ökningen på 29 % beror till stor del på de covid-19 relaterade anmälningar som har notifierats under året. Totalt har 164 anmälningar genomförts som uttryckligen refererat till pandemin.¹³

Vidare anmäldes under år 2020 3352 förslag enligt WTO:s avtal om tekniska handelshinder, TBT-avtalet.¹⁴ TBT-avtalet innehåller likt anmälningsdirektivet ett förfarande som innebär att alla WTO medlemmar ska anmäla sina utkast till tekniska föreskrifter innan de antas. TBT-avtalet omfattar anmälan av utkast till tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse för produkter. Begreppet teknisk föreskrift är därför vidare i anmälningsdirektivet än i TBT-avtalet eftersom direktivet även omfattar regler för informationssamhällets tjänster och andra krav utöver tekniska specifikationer. Kommerskollegium är kontaktpunkt enligt TBT-avtalet och ansvarig för att notifiera utkast till tekniska föreskrifter enligt avtalet.¹⁵

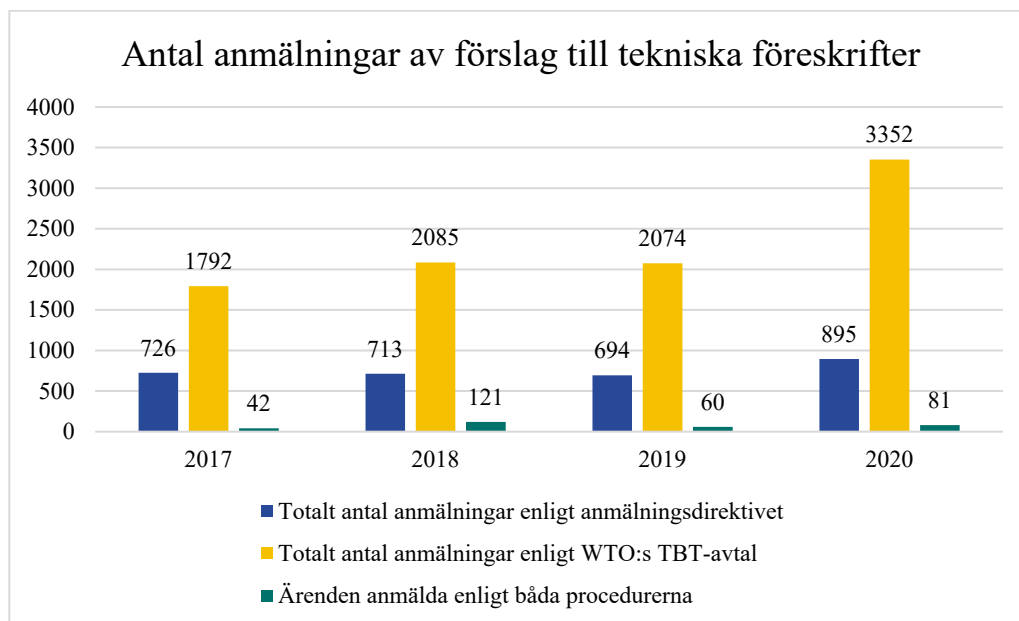
Totalt anmäldes under 2020 81 förslag parallellt enligt både anmälningsförfarandet i anmälningsdirektivet och i TBT-avtalet.

¹² <https://www.epingalert.org/en#/browse-notifications>

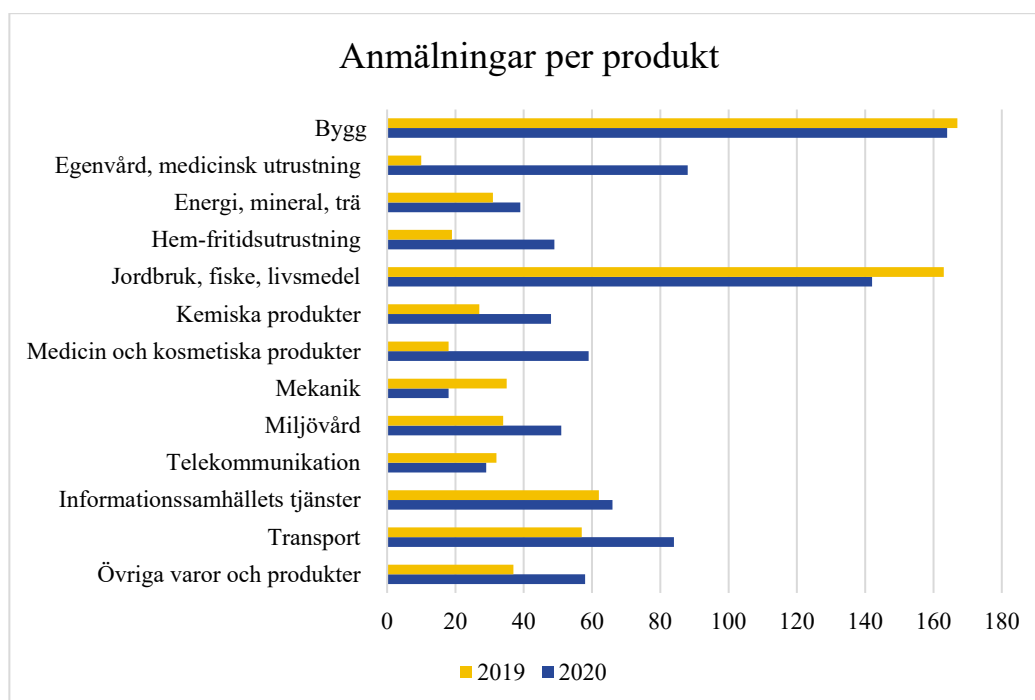
¹³ Dnr 2020/00511–92. Kommerskollegiums årsredovisning s. 22.

¹⁴ [Notification report - Technical Barriers to Trade \(wto.org\)](https://www.wto.org/).

¹⁵ 9 § p 10. Förordning (2012:990) med instruktion för Kommerskollegium.

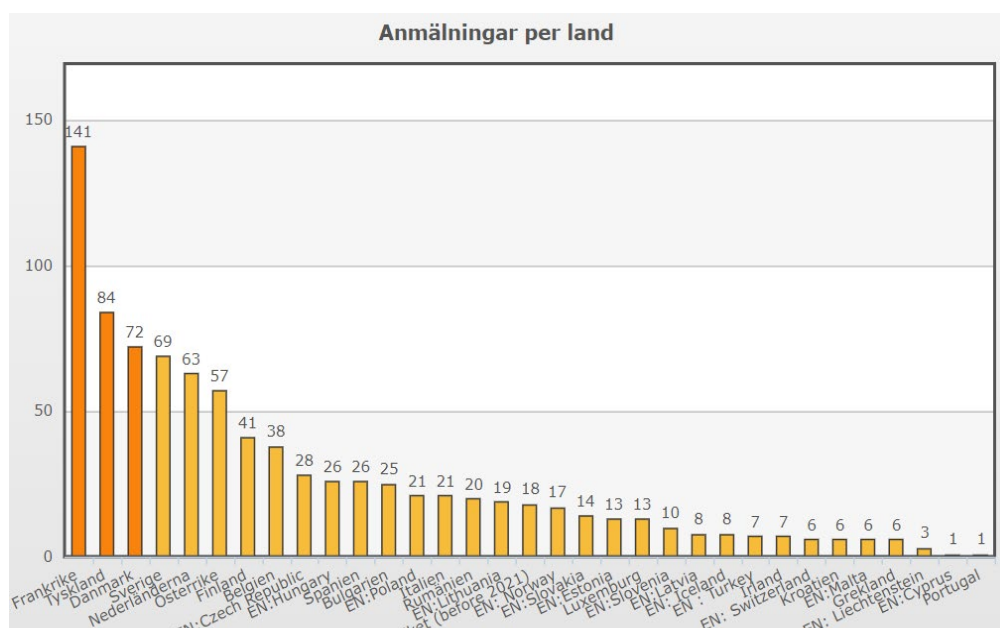


Som framgår av diagrammet nedan stod byggproduktsektorn för flest antal anmälningar under 2020, följt av jordbruks-, fiske-, och livsmedelsprodukter samt egenvård och medicinsk utrustning. Anmälningarna avseende egenvård och medicinsk utrustning är den sektor som har ökat mest sedan 2019. Denna ökning kan härledas till de åtgärder som medlemsstaterna anmält med anledning av covid-19 pandemin.



Under det gångna året stod Frankrike för flest anmälningar med totalt 141 anmälda förslag. Tyskland anmälde 84 förslag, följt av Danmark med 72 anmälningar och Sverige med 69 anmälningar. Sveriges anmälningar redovisas närmare i avsnitt 3.1.

Flera länder, b.l.a. Grekland, Kroatien och Portugal har anmält under tio förslag. Att en del medlemsstater anmält så pass få utkast till tekniska föreskrifter ger skäl att tro att anmälningsproceduren inte tillämpas enhetligt och att fler tekniska föreskrifter borde anmälas. Det kan dock också bero på skillnader i ländernas utformning av lagstiftning. Kommissionen har utannonserat en utredning med syfte att kartlägga oanmälda tekniska regler i medlemsstaterna.¹⁶



2.2 Brådskande förfarande

För förslag som anmäls med anledning av åtgärder för att hantera allvarliga och oförutsägbara händelser för att skydda folkhälsan, djur, växter, allmän säkerhet eller allmän ordning finns det ett brådskande förfarande inom anmälningsproceduren.¹⁷ Om kommissionen godkänner en begäran om brådskande förfarande kan föreskriftsförslaget träda i kraft omgående utan någon frysningsperiod.

Kommissionen granskar en sådan begäran genom att bedöma huruvida allvars- och oförutsägbarhetskriterierna är uppfyllda, t.ex. om det är

¹⁶ Kommerskollegium dnr 2020/01481–6

¹⁷ Se anmälningsdirektivet artikel 6.7 samt även Europeiska kommissionen, Handledning för informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (2005) s. 52.

nödvändigt att fatta ett snabbt beslut om föreskrifter för att hantera konsekvenserna av en naturkatastrof, en epidemi eller skyndsamt reagera mot handel med olagliga läkemedel, narkotika eller vapen.¹⁸

Under 2020 begärdes brådskande förfarande i 189 anmälningar vilket är en ökning med 150 anmälningar jämfört med föregående år. Denna markanta ökning på 380 % beror på att de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit med anledning av covid-19 pandemin anmälts med brådskande förfarande. Det brådskande förfarandet har använts eftersom medlemsstaterna har haft ett behov av att vidta åtgärder omgående för att hantera den allvarliga och oförutsägbara situation som pandemin medfört.

Under 2020 accepterade kommissionen begäran om brådskande förfarande i 166 fall. I övriga fall drogs förslaget antingen tillbaka av medlemsstaten eller så nekades brådskande förfarande av kommissionen.

Sverige begärde brådskande förfarande i 12 anmälningsärenden som rörde bland annat reglering av teknisk sprit och spelåtgärder med anledning av covid-19.¹⁹ Kommissionen godkände begäran om brådskande förfarande i samtliga av de svenska anmälningarna.

2.3 Hur väl fungerar proceduren?

År 2020 har varit ett speciellt år för anmälningsproceduren, med ett rekordstort antal notifieringar och anmälningsärenden som präglats av medlemsstaternas pandemihantering. Procedurens funktion under 2020 bör därför ses mot bakgrund av den extraordinära situation som rådde under året.²⁰

2.3.1 Anmälningsprocedurens funktion under Covid-19 pandemin

Anmälningsproceduren har under pandemin visat på styrkan i att det finns ett etablerat system för att informera om nationella åtgärder som vidtas på varuområdet. Genom att medlemsstaterna notifierat ett stort antal åtgärder som kan härledas till covid-19 pandemin har andra medlemsstater och kommissionen fått tidig information om vilka nationella åtgärder som kommer att antas. Ur detta perspektiv har

¹⁸ Europeiska kommissionen, Handledning för informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (2005) s. 52.

¹⁹ Anmälningsärende 2020/5/S, 2020/21/S, 2020/158/S, 2020/159/S, 2020/188/S, 2020/208/S, 2020/264/S, 2020/325/S, 2020/378/S, 2020/380/S, 2020/697/S, 2020/702/S.

²⁰ Kommerskollegium har analyserat åtgärder på den inre marknaden under pandemin även i rapporten *Covid-19 och den fria rörligheten – preliminära lärdomar från hälsokrisen* (2020).

pandemin synliggjort ett av anmälningsprocedurens främsta syften – transparensytet.

Att medlemsstaterna har infört åtgärder i syfte att hantera en allvarlig och oförutsägbar händelse för att skydda folkhälsan har resulterat i en rekordhög tillämpning av det brådskande förfarandet. Eftersom det på grund av pandemin inte alltid har varit möjligt för medlemsstaterna att avvakta frysningsperioden på tre månader, har möjligheten att använda sig av det brådskande förfarandet varit centralt. Nyttjandet av det brådskande förfarandet har medfört att medlemsstaterna kunnat vidta åtgärder omgående. Som en följd av detta har procedurens möjligheter att förebygga uppkomsten av handelshinder *innan* de antagits begränsats.

Trots att proceduren har använts väl under pandemin finns det emellertid förbättringspotential. De notifieringar som genomförts med anledning av pandemin har ofta varit svåra att tyda och har innehållit bristfälligt med information, vilket försvårat analys av förslagen. Det vore därför önskvärt med ytterligare krav på den information som medlemsstaterna ska förmedla vid anmälan, såsom krav på att inkludera EU-rättslig motivering och konsekvensutredning vid anmälan.

Som Kommerskollegium förstått har de allra flesta åtgärderna som införts under pandemin varit tillfälliga. Men då det inom ramen för anmälningsproceduren inte finns en skyldighet att meddela när anmälda förslag upphävs eller slutar att gälla har det varit svårt att genom TRIS-databasen få en överblick över vilka åtgärder som varit i kraft. En ytterligare möjlig förbättringsåtgärd i databasen är således att utöka möjligheterna till att dela information om upphävandet av åtgärder eller nationella regler.²¹

3 Svenska anmälningar under 2020

3.1 Totalt antal remisser och svenska anmälningar

Under 2020 har Kommerskollegium yttrat sig över 174 remisser, varav 77 från Regeringskansliet och 97 från myndigheter. Det är en ökning från föregående år med 18 % då Kommerskollegium yttrade sig över 148 remisser.²²

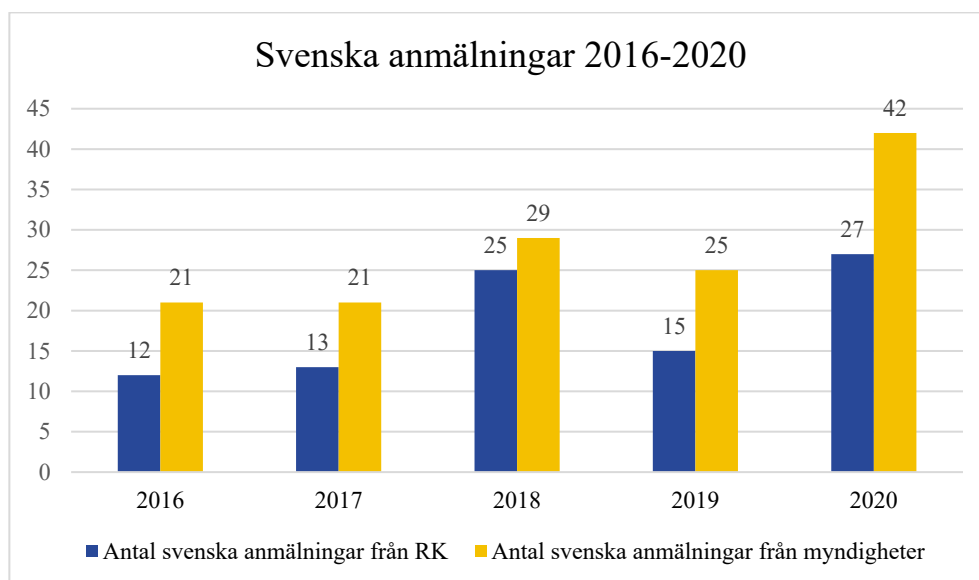
Av de 174 förslagen som Kommerskollegium granskade bedömdes 48 förslag omfattas av anmälningskyldighet enligt anmälningsdirektivet. Rörande 107 förslag har Kommerskollegium bedömt att de inte behövde

²¹ Kommerskollegium, Covid-19 och den fria rörligheten – preliminära lärdomar från hälsokrisen (2020).

²² Kommerskollegiums dnr 2020/01541.

anmälas. Bland dessa ärenden kan det också finnas fall där Kommerskollegium lämnat över bedömningen om anmälningsplikt till ansvarig myndighet eller till Regeringskansliet. I övriga 19 ärenden har Kommerskollegium inte gjort någon bedömning av anmälingsskyldigheten. Det kan antingen bero på att det inte varit aktuellt i dessa fall, men det kan även här finnas fall där bedömningen lämnats över till ansvarig myndighet eller ansvarigt departement.

Diagrammet nedan visar att det under 2020 anmäldes 69 svenska förslag till tekniska föreskrifter.²³ Av dessa anmäldes 27 av Regeringskansliet och 42 av myndigheter. Detta är betydligt fler än under 2019 då totalt 40 förslag anmäldes. Kommerskollegium har efter inkomna underrättelser och uppdrag notifierat totalt sex svenska förslag som kan härledas till pandemin.²⁴

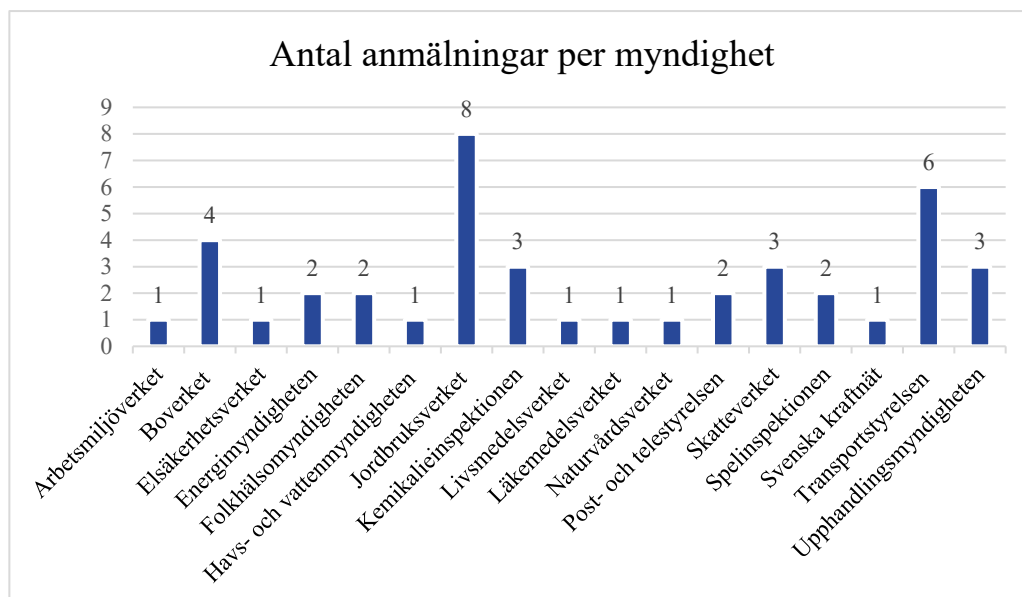


3.2 Myndigheternas anmälningar av tekniska föreskrifter

Som framgår av diagrammet nedan har Jordbruksverket och Transportstyrelsen stått för flest anmälningar från svenska myndigheter under 2020, med åtta respektive sex anmälningar vardera. Därefter följer Boverket med fyra anmälningar. Diagrammet visar även att det har varit en jämn fördelning av anmälningar bland övriga myndigheter.

²³ Detta inkluderar 2 anmälningar från Jordbruksverket som har dragits tillbaka, 2020/759/S och 2020/763/S.

²⁴ Tris nummer: 2020/188/S, 2020/208/S, 2020/264/S, 2020/325/S, 2020/697/S, 2020/703/S.



3.3 Regeringskansliets anmälningar av tekniska föreskrifter

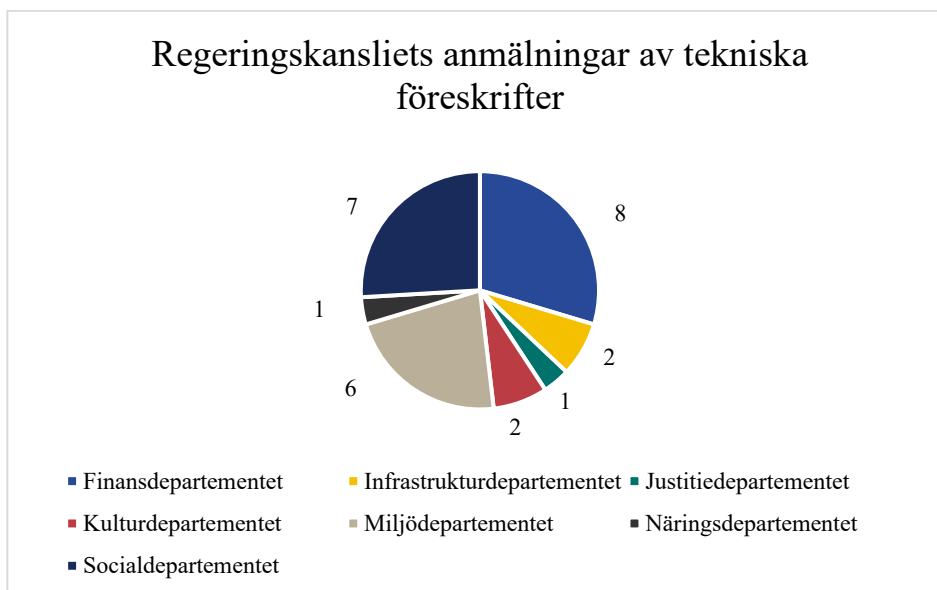
Av de 27 anmälningar som kommer från Regeringskansliet har Finansdepartementet stått för flest anmälningsärenden.

Finansdepartementet har bland annat anmält förslag som rör skatt på kemikalier i viss elektronik och tillfälliga spelansvarsåtgärder med anledning av spridningen av covid-19.²⁵ Därefter följer

Socialdepartementet med åtta anmälningar och Miljödepartementet med sex anmälningar. Socialdepartementet har bland annat anmält ett förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter.²⁶

²⁵ 2020/373/S och 2020/697/S.

²⁶ 2020/645/S.



3.4 Reaktionen på svenska anmälningar 2020

Som nämnts inledningsvis i rapporten kan kommissionen och andra medlemsstater lämna reaktioner i form av kommentarer eller detaljerade utlåtanden till den medlemsstat som anmält utkast till en teknisk föreskrift. Ett detaljerat utlåtande är en skarpare form av reaktion som förlänger frysningsperioden och som måste tas i beaktande av den anmälade medlemsstaten.

Sverige anmälde 69 förslag till tekniska föreskrifter under 2020 och mottog reaktioner på nio förslag. Kommissionen reagerade på åtta av förslagen och Italien på ett förslag. I åtta anmälningssärenden har Sverige mottagit en reaktion i form av kommentarer. Bland annat har Italien lämnat en kommentar på ett svenskt anmälningssärende som avser teknisk sprit för tillverkning av desinfektionsmedel, se avsnitt 3.4.2. Sverige har även mottagit ett detaljerat utlåtande från kommissionen på ett anmälningssärende som avser växtskyddsmedel, se avsnitt 3.4.1.



3.4.1 Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen anmälde föreskrifter om ändring av Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel.²⁷ Förslaget gällde ändring av nationella regler om vilka växtskyddsmedel som får placeras i behörighetsklass 3 samt användas inom vissa områden. Förslaget innehöll dels nya kriterier för att få hänföra växtskyddsmedel till behörighetsklass 3, dels undantag från det av regeringen i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel föreslagna förbudet mot att använda växtskyddsmedel inom vissa områden.

Efter granskning av förslaget beslutade kommissionen att lämna ett detaljerat utlåtande på Kemikalieinspektionens anmälan. I det detaljerade utlåtandet påtalades förslaget förenlighet med harmoniserad EU-lagstiftning. Kommissionen anförde i huvudsak att upptagandet av ammoniumacetat, extrakt av marina alger, pepparextrakt, natriumaluminiumsilikat och kalksten i förteckningen över verksamma ämnen i förslaget bilaga 15 skulle strida mot de harmoniserade EU-bestämmelserna i förordning (EG) nr 1107/2009. Detta eftersom sådana ämnen inte har godkänts eller fortfarande är föremål för ett förfarande för godkännande inom EU.

Sverige besvarade det detaljerade utlåtandet och förtydligade att enbart sådana verksamma ämnen som vid tiden för föreskriftens ikraftträdande är godkända för användning i växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr

²⁷ 2020/409/S.

1107/2009 och förtecknade i genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 kommer att tas upp i bilaga 15.

3.4.2 Föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2014:4) om teknisk sprit

Folkhälsomyndigheten anmälde föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2014:4 om teknisk sprit).²⁸ Förslaget innebär att denaturering av teknisk sprit får underlåtas om det inte är möjligt att denaturera spriten enligt myndighetens krav och spriten är avsedd att säljas till den som ska använda spriten i tillverkning av desinfektionsmedel. Syftet med föreskrifterna var att öka tillgången till teknisk sprit för produktion av desinfektionsmedel, med anledning av covid-19 utbrottet. Föreskrifterna anmälde med brådskande förfarande då det uppgavs finnas en fara för liv och hälsa om inte tillgången till teknisk sprit säkerställdes. Italien lämnade en kommentar på anmälan och framförde att förslaget inte innehåller några kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder för att komma till rätta med möjliga bedrägerier, även avseende eventuellt frisläppandet av produkterna inom unionen.

Sverige besvarade Italiens kommentar och förtydligade att försäljning av teknisk sprit är reglerat i Sverige och att det är Folkhälsomyndigheten som kontrollerar att reglerna följs. I det svenska svaret hänvisades även till relevant svensk lagstiftning för att visa på att området är reglerat.

3.4.3 Förslag till ändring i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen)

Genom BBS-lagen regleras ansvar för den som tillhandahåller en elektronisk anslagstavla eller på tillhandahållarens uppdrag har uppsikt över en sådan anslagstavla.²⁹ Bl.a. finns en skyldighet att ta bort meddelanden vars innehåll uppenbart är sådant som återfinns i vissa hänvisade brottsbestämmelser, t.ex. olaga hot. Genom den föreslagna ändringen uppdaterades bl.a. den hänvisade brottskatalogen.

Efter att först ha ställt vissa frågor för förtydligande valde Kommissionen att avge en kommentar. Kommissionen kommenterade bl.a. på förslagets förenlighet med e-handelsdirektivets ursprungslandsprincip³⁰ där kommissionen uttryckte att förslaget skulle kunna medföra begränsningar av friheten att tillhandahålla informationssamhällets tjänster från andra medlemsstater än Sverige. Kommissionen berörde också att förslaget

²⁸ 2020/188/S.

²⁹ 2020/399/S.

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (E-handelsdirektivet), artikel 3.1 och 3.2.

saknade en tillräcklig proportionalitetsbedömning avseende förenligheten med e-handelsdirektivets princip om hemlandskontroll.³¹ Kommissionen lyfte vidare fram att e-handelsdirektivet hindrar att en allmän skyldighet införs för tjänstelevererande mellanhänder att övervaka den information som överförs eller lagras och efterforska omständigheter som tyder på olaglig verksamhet.³² Kommissionen uppmanade Sverige att klargöra detta i förhållande till bestämmelserna i BBS-lagen. Vidare erinrade Kommissionen om kommande EU-lagstiftning avseende terroristinnehåll online och om digitala tjänster.

Sverige svarade på kommissionens kommentar och framförde att BBS-lagens brottsbestämmelser som huvudregel endast kan tillämpas mot utövare etablerade i Sverige och att lagen hittills aldrig tillämpats mot någon aktör som inte är etablerad i Sverige. Vidare framförde Sverige att det av förarbetena till den svenska e-handelslagen och till BBS-lagen framgår att BBS-lagen inte innebär någon skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet och att lagen inte innebär någon allmän övervakningsskyldighet, utan endast en plikt att hålla en viss uppsikt i skälig omfattning. Ett sätt att uppfylla uppsiktsplikten, om antalet meddelanden är stort, är att ge användarna möjlighet att för tillhandahållaren påtala en förekomst av straffbara meddelanden.³³

4 Kommerskollegiums bevakning av utländska anmälningar

Kommerskollegium har under 2020 fortsatt bevaka de anmälningar som görs av andra medlemsstater inom anmälningsproceduren. Syftet med bevakningen är att identifiera förslag som kan ge upphov till handelshinder eller vara av intresse för berörda myndigheter företag och organisationer. Kommerskollegium analyserar och identifierar relevanta förslag och remitterar dem därefter för kännedom eller inhämtning av synpunkter.

Kommerskollegium ser positivt på att föreskrivande myndigheter är aktiva och själva bevakar förslag från andra länder i anmälningsproceduren. Det går att kostnadsfritt prenumerera på författningsförslag inom olika produktområden. Kollegiets bevakning och utskick är tänkt att fungera som ett komplement till möjligheten att prenumerera på förslag till tekniska regler. Företag kan också bevaka

³¹ E-handelsdirektivet artikel 3.4.

³² E-handelsdirektivet artikel 15.

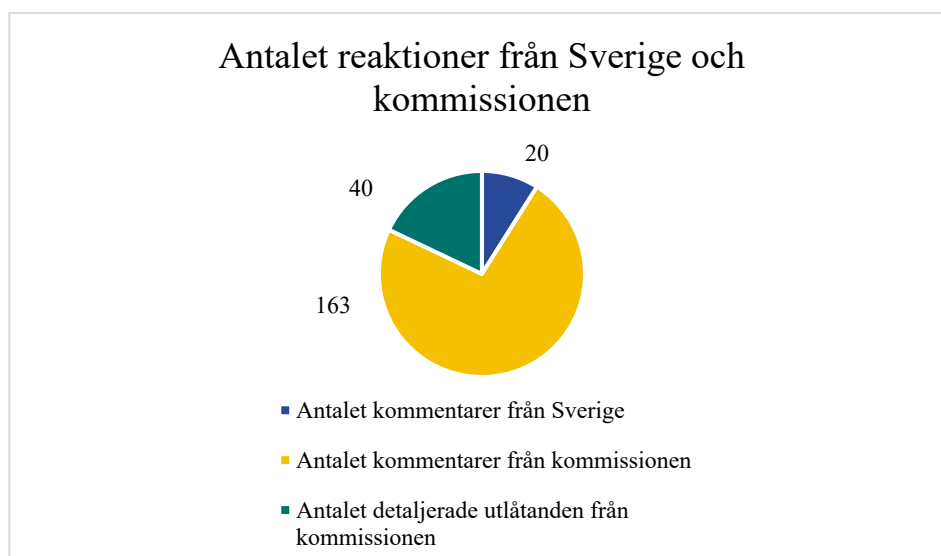
³³ Jfr Lag (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, samt prop. 1997/98:15 s. 15 och prop. 2001/02:150 s. 100.

anmälda förslag i den offentliga TRIS-databasen och även registrera kommentarer som förmedlas till EU-kommissionen.

Utifrån synpunkter som inkommer från myndigheter, organisationer och företag samordnar Kommerskollegium svenska reaktioner.

Regeringskansliet fattar det slutliga beslutet om en svensk reaktion ska avges och uppdrar därefter åt kollegiet att meddela reaktionen till kommissionen.

Under 2020 har Sverige reagerat på 20 anmälningar, vilket är en betydande ökning jämfört med tidigare år. Under perioden 2017–2019 kommenterades sammanlagt tio förslag. Även denna ökning från föregående år på över 560 % kan förklaras av pandemin, då 15 av reaktionerna under 2020 lämnades på covid-19 relaterade anmälningar.



Under 2020 har Kommerskollegium även valt att begära kompletterande information i två anmälningsärenden, vilket formellt sett inte är att se som en reaktion. Kommerskollegium ställde en fråga till Slovenien i ett ärende som rör åtgärder på jordbruks- och livsmedelsområdet med anledning av covid-19 pandemin.³⁴ Lagförslaget från Slovenien reglerar möjligheten att begränsa exporten av jordbruksprodukter, livsmedel och djur. Kommerskollegium bad Slovenien att förtydliga vad åtgärderna avser och varför föreskrifterna införs. Slovenien svarade att åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa en tillräcklig livsmedelstillgång i landet under pandemin. Slovenien meddelade även att det notifierade förslaget har motiverats utifrån skyddet för folkhälsan enligt artikel 36 FEUF.

³⁴ 2020/181/SI.

Kommerskollegium ställde även frågor till Lettland i ett ärende gällande krav för skydd mot joniserande strålning orsakad av innehåll av radionukliden cesium-137 i ved som importeras till Lettland från andra länder.³⁵ Kommerskollegium bad Lettland ge besked om förslagets krav är tillämpliga på lettisk ved eller om det finns likvärdiga krav i annan nationell lagstiftning som är tillämpliga på lettisk ved samt huruvida förslagets krav är tillämpliga på ved som importeras från andra EU-länder. Lettland svarade nekande på de första två frågorna och jakande på den sista.

4.1 Svenska reaktioner under 2020

4.1.1 Anmälningssärenden med anledning av Covid-19

Som angetts ovan lämnade Sverige kommentarer på 20 anmälningssärenden under året, varav 15 lämnades på covid-19-relaterade anmälningar.³⁶ Dessa covid-19 relaterade anmälningssärenden kommenterades främst då de bedömdes innebära omfattande hinder för den fria rörligheten för varor och då de notifierande länderna inte redogjort för förslagets proportionalitet eller EU-rättsliga motivering. Sverige reagerade exempelvis på ett rumänskt förslag om exportrestriktioner gällande mediciner och medicinsk utrustning.³⁷ I kommentaren framförde Sverige bl.a. att förslagets proportionalitet inte har motiverats tillräckligt och att restriktionerna omfattar ett stort antal läkemedel vars värde i behandling av covid-19 kan ifrågasättas.

4.1.2 Norges notifiering om gränsvärden för vitaminer i kosttillskott

Norge anmälde under 2020 nya regler om gränsvärden för vitaminer i kosttillskott.³⁸ Det norska förslaget innehåller nationella maximivärden för vitamin E, B6, järn och zink i kosttillskott.

Kommerskollegium uppmärksammades på det norska förslaget av ett flertal företag som tillverkar kosttillskott och exporterar dessa till Norge. Enligt företagen kommer de norska reglerna skapa handelshinder för de vitamin- och mineral sortiment som exporteras till Norge.

Kommerskollegium lämnade på uppdrag av Regeringskansliet en reaktion på den norska anmälan. Sverige framförde bland annat att det av EU-domstolens praxis följer att nationella föreskrifter som inför

³⁵ 2020/592/LV.

³⁶ 2020/114/CZ, 2020/117/CZ, 2020/144/F, 2020/151/F, 2020/162/F, 2020/166/F, 2020/171/F, 2020/185/CZ, 2020/186/F, 2020/203/EE, 2020/219/RO, 2020/232/PL, 2020/650/B, 2020/663/RO, 2020/108/I.

³⁷ 2020/663/RO.

³⁸ 2020/9011/N.

maximivärden för vitaminer i kosttillskott, ska innehålla ett förfarande som ”möjliggör för de ekonomiska aktörerna att erhålla tillstånd att saluföra kosttillskott som innehåller näringsämnen som överskrider de tillåtna doserna. Detta förfarande ska vara lättillgängligt och ska kunna avslutas inom rimlig tid, och om det leder fram till ett avslag ska talan kunna väckas mot avslagsbeslutet”.

Eftersom ett sådant förfarande är en förutsättning för att nationella bestämmelser om maximivärden för vitaminer i kosttillskott ska vara tillåtna enligt artikel 36 FEUF, motsvarande artikel 13 EES-avtalet bad Sverige att Norge tydliggör huruvida ett sådant förfarande finns tillgängligt. Norge har ännu inte besvarat Sveriges kommentar.

4.1.3 Frankrikes regler för GMO

Frankrike anmälde under 2020 tre föreskrifter om växtförädling.³⁹ Jordbruksverket kontaktade Kommerskollegium för att uppmärksamma om Frankrikes förslag, som de såg kunde orsaka omfattande handelshinder såväl inom EU som gentemot tredjeland. Den handelshindrande problematiken grundar sig i att Frankrike i sin lagstiftning avviker från den harmoniserade GMO-lagstiftningen och praxis från EU-domstolen. Förslagen innebar vidare att utsäde av sorter som framställts med hjälp av in-vitro mutagenesis inte längre kan produceras i Frankrike.

Sverige kommenterade förslagen och framförde bland annat att de franska förslagen avviker från den harmoniserade lagstiftningen på området på ett sätt som riskerar att skapa hinder på den inre marknaden, att skälen för att förhindra att utsäde av sorter som framställts med hjälp av in-vitro mutagenesis inte angetts samt att det behöver utvecklas hur dessa regler påverkar den inre marknaden för utsäde och skördade produkter, lagstiftningen om växtförökningsmaterial samt annan EU-lagstiftning. Sverige anförde även att förslaget inte är förenligt med EU-domstolens praxis på området samt att förslagen kan försvåra genomförandet av kontroller, godkännande och efterlevnad av märkning och spårbarhet.

Utöver den svenska kommentaren mottog de franska förslagen ytterligare kommentarer och detaljerade utlåtanden.⁴⁰ Kommissionen lämnade ett

³⁹ 2020/280/F, 2020/281/F och 2020/282/F.

⁴⁰ Avseende 2020/280/F lämnade SE, AT och FIN kommentarer, DK, IT, NL, CZ, ES och KOM lämnade detaljerade utlåtanden. Avseende 2020/281/F lämnade SE, AT och FIN kommentarer, DK, IT, NL ES och KOM lämnade detaljerade utlåtanden. Avseende 2020/282/F lämnade SE och FIN kommentarer, DK, IT, NL, ES och KOM lämnade detaljerade utlåtanden.

detaljerat utlåtande på samtliga notifieringar. Frankrike har i skrivande stund inte besvarat någon av reaktionerna.

4.1.4 Frankrikes Triman märkning

Frankrike anmälde i juni 2020 en föreskrift *om märkning i syfte att informera konsumenterna om sorteringsreglerna för avfall som härrör från produkter för vilka principen om utvidgat producentansvar ska tillämpas*.⁴¹ Föreskriften syftar till att ge vägledning vid tillämpningen av en fransk lag, lag nr 2020–105 av den 10 februari 2020 (lagen).

Observera att Frankrike inte har notifierat lagen utan endast föreskriften.

Lagen gäller produkter som har släppts ut på marknaden för försäljning till hushåll och omfattas av principen om utvidgat producentansvar. Den synes vara tillämplig på alla produkter i denna kategori med undantag för dryck i glasförpackningar. Lagen inför en obligatorisk märkning som symboliserar att produkterna är föremål för regler om sortering. Den inför även en skyldighet att tillhandahålla konsumenter information om hur sortering eller återlämning av avfall ska gå till, antingen på själva produkten, dess förpackning eller i medföljande fysisk dokumentation.

Den notifierade föreskriften innehåller bl.a. en klausul om ömsesidigt erkännande, regler om hur märkningen ska se ut samt hur den medföljande informationen ska tas fram och tillgängliggöras.

Ett svenskt möbelföretag uppmärksammade Kommerskollegium på det franska förslaget och kollegiet remitterade förslaget till berörda aktörer.

Sverige kommenterade det franska förslaget och lyfte bl.a. fram att den underliggande lagen inte har notifierats samt att klausulen om ömsesidigt erkännande inte utformats i enlighet med kommissionens rekommendationer och att nationella märkningskrav kan medföra att marknadsspecifika produktanpassningar krävs, vilket kan leda till ökade kostnader för utländska företag och därmed få handelshindrande effekter. Utöver den svenska kommentaren mottog förslaget även ett detaljerat utlåtande från kommissionen och kommentarer från Italien och Spanien. Frankrike har ännu inte besvarat reaktionerna.

4.1.5 Österrikes plattformreglering

Österrike anmälde under 2020 föreskriften *Förslag till federal lag om åtgärder för att skydda användare på kommunikationsplattformar*.⁴²

Enligt förslaget ska den som bedriver en s.k. ”kommunikationsplattform” (tjänsteleverantören) införa ett anmälningsförfarande som säkerställer att

⁴¹ 2020/410/F.

⁴² 2020/544/A.

användare kan anmäla innehåll på ett enkelt sätt. Olagligt innehåll ska spärras eller raderas inom antingen sju dagar eller 24 timmar från anmälan beroende på innehållets karaktär. Om innehåll spärras eller raderas ska tjänsteleverantören som huvudregel spara de uppgifter som krävs i bevis- och lagföringssyfte i minst tio veckor. Vid överträdelse av lagen kan tjänsteleverantören bötfällas.

Sverige kommenterade förslaget och lyfte bl.a. fram förslagets förhållande till e-handelsdirektivet samt risken att det ger plattformar incitament att radera eller blockera lagligt innehåll. Utöver den svenska kommentaren mottog förslaget även en kommentar från kommissionen. Österrike har ännu inte besvarat reaktionerna.

5 Tendenser inom anmälningsproceduren

5.1 Covid -19 och exportrestriktioner

Under pandemin har medlemsstaterna som tidigare nämnt i hög utsträckning notifierat åtgärder som har koppling till covid-19. Reglering av medicintekniska produkter och läkemedel är således en tendens för år 2020. En annan förekomst som skiljer sig från tidigare år är ökningen av nationella åtgärder som hindrar exporten av vissa varor. Ett tiotal medlemsstater har under pandemin notifierat åtgärder som kan ses som någon form utav exportrestriktion.⁴³

Under 2020 anmäldes totalt 165 tekniska regler som införts med anledning av pandemin, av dessa utgjorde ca 30 någon typ av exportrestriktion. Som exempel kan nämnas exportförbud eller rekvireringsmöjligheter av personlig skyddsutrustning, läkemedel och vaccin.⁴⁴

Sverige reagerade på ett flertal förslag under 2020 som omfattade exportrestriktioner gällande bland annat läkemedel, medicinsk utrustning såsom respiratorer samt vaccin.⁴⁵ I kommentarerna framförde Sverige att förslagets proportionalitet och nödvändighet inte motiverats tillräckligt utifrån ett inre marknadsperspektiv. Sverige framförde även att alla exportrestriktioner på den inre marknaden bör upphöra med omedelbar

⁴³ Som exempel kan nämnas 2020/104/D, 2020/108/I, 2020/115/BG, 2020/117/CZ, 2020/150/SK, 2020/161/HU och 2020/650/B.

⁴⁴ Kommerskollegiums dnr 2020/00511.

⁴⁵ Se exempelvis 2020/117/CZ, 2020/144/F, 2020/162/F, 2020/203/EE, 2020/232/PL, 2020/650/B.

verkan, i syfte att undvika fragmentisering och säkra tillgång till produkterna inom hela EU.

5.2 Hållbarhet

Under 2020 så har det anmälts ett flertal förslag som rör olika typer av miljörelaterade åtgärder såsom reglering av engångsplast, avfallshantering och utfasning av vissa kemiska ämnen. Notifieringar av förslag kopplat till hanteringen av avfall kan till viss del förklaras med att medlemsstaterna har genomfört direktiv (EU) 2018/851 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall.

5.2.1 Engångsplastdirektivet

EU antog under 2019 ett direktiv rörande minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön, det s.k. engångsplastdirektivet.⁴⁶ Med anledning av detta har ett flertal medlemsländer bl.a. Frankrike, Belgien, Ungern och Malta, notifierat ny lagstiftning rörande artiklar av engångsplast.⁴⁷ Ett ökat antal anmälningar som rör genomförandet av engångsplastdirektivet är en tendens som kollegiet noterade även under 2019.

6 Vikten av anmälningsproceduren

Kommerskollegium kan se att anmälningsproceduren för tekniska regler spelar en viktig roll för att identifiera och undanröja potentiella handelshinder i medlemsstaterna. Inte minst har detta blivit tydligt under covid-19 pandemin där proceduren har fungerat både som informationskanal och som ett medel för att lämna synpunkter.

En välfungerande anmälningsprocedur förutsätter dock ett aktivt deltagande inte enbart av kommissionen men också av medlemsstaterna. Här finns utrymme för förbättringar då vissa medlemsstater anmäler relativt få förslag. Därutöver finns det förbättringsmöjligheter kopplat till den information som medlemsstaterna ska förmedla vid anmälan. Här ser Kommerskollegium att krav på att inkludera EU-rättslig motivering och konsekvensutredning vid anmälan hade underlättat analysen av anmälda förslag och således även möjligheten att undanröja potentiella handelshinder.

Det är tydligt att anmälningsproceduren för tekniska regler har betydelse för att säkerställa den fria rörligheten för varor på EU:s inre marknad.

⁴⁶ Direktiv (EU) 2019/904 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön.

⁴⁷ 2020/401/F, 2020/549/B, 2020/445/HU, 2020/675/MT.

Kommerskollegiums avsikt är att fortsätta det aktiva deltagandet i förfarandet och att fortsätta verka för välfungerande inre marknad. Kommerskollegium ser fram emot att i dialog med Regeringskansliet fortsätta arbetet med att utveckla systemet för notifieringar och stärka anmälningsprocedurens tillämpning i Sverige och i EU.

Ärendet har avgjorts av generaldirektören Anders Ahnlid i närvaro av enhetschefen Christofer Berg och utredarna Katarina Paul, Felinda Wennerberg samt Johanna Nyman, föredragande.

Anders Ahnlid

Johanna Nyman

Kommerskollegium är Sveriges myndighet för utrikeshandel, EU:s inre marknad och handelspolitik. Vår uppgift är att förbättra möjligheterna för internationell handel med utgångspunkt i öppenhet, klara spelregler och fri rörlighet på EU:s inre marknad.

Målet för vårt arbete är att bidra till en väl fungerande inre marknad, en extern handelspolitik i EU som bygger på frihandel samt ett öppet och starkt multilateralt handelssystem.

Vi förser regeringen med beslutsunderlag, utredningar och yttranden samt deltar i internationella möten och förhandlingar.

Kommerskollegiums Solvitcenter hjälper företag och privatpersoner som stöter på problem med den fria rörligheten. Vi är också värd för flera nätverk med näringslivsorganisationer och myndigheter som syftar till att utveckla förutsättningarna för handeln.

I vår roll som handelsmyndighet ingår dessutom att ge stöd till utvecklingsländer genom handelsrelaterat utvecklingssamarbete. Det sker bland annat genom kontaktpunkten Open Trade Gate Sweden som bistår exportörer från utvecklingsländer i deras handel med Sverige och EU.

Med våra utredningar och rapporter vill vi öka kunskapen om handelns betydelse för samhällsekonomin och för en global hållbar utveckling.

Kommerskollegium, juli 2021. ISBN: 978-91-88201-85-0